

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 356

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Δημήτρη Κωνσταντόπουλο
2. Βουλευτή κ. Γιώργο Μουλκιώτη
3. Υπουργείο Εσωτερικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 7509/18.6.2020 Ερώτηση με θέμα:
«Αποκατάσταση ζημιών στην Ι.Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Βαρνάκοβας και ανάγκη
καταγραφής κειμηλίων»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 7509/18.6.2020 Ερώτησης των Βουλευτών, κ.κ. Δημήτριου Κωνσταντακόπουλου και Γιώργου Μουλκιώτη, και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η Ι. Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Βαρνάκοβας έχει κηρυχθεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, με ζώνη προστασίας 1000 μ. περιμετρικά του περιβόλου της, και προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ Α 153/28-06-2002) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», δεδομένου ότι το Καθολικό της Μονής ιδρύθηκε το 1077, ανακαινίσθηκε το 1148 και ανακατασκευάστηκε το 1831 (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/35014/722/21-7-1993, ΦΕΚ 580/Β/3-8-1993).

Μετά την καταστροφική πυρκαγιά της 27-01-2017 στην Ι. Μονή Βαρνάκοβας, πραγματοποιήθηκε αυτοψία από μηχανικούς της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων στο εν λόγω μνημείο, όπου διαπιστώθηκε η ολοσχερής καταστροφή των κτηρίων των κελλιών και του Ηγουμενείου. Ακολούθησε η συγκρότηση επιτροπής του άρθρου 41 του Ν. 3028/2002, προκειμένου να αξιολογηθεί η κατάσταση διατήρησης των εναπομεινάντων τοίχων των κελλιών.

Ακολούθως, για την συνολική αποκατάσταση των κτηρίων και με φροντίδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στις 05-07-2018 υπογράφηκε Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης, για το έργο «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΤΕΡΥΓΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΡΝΑΚΟΒΑΣ - Π.Ε ΦΩΚΙΔΑΣ» μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΩΚΙΚΗ Α.Ε - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ.

Αντικείμενο της ανωτέρω Σύμβασης αποτελεί η εκτέλεση εργασιών καταγραφής, λήψης στοιχείων και τεκμηρίωσης της υφιστάμενης κατάστασης των Πυρόπληκτων Πτερύγων της Ι. Μονής και του Καθολικού, για την δημιουργία υποβάθρου και την

εκπόνηση των αναγκαίων μελετών αποκατάστασης της Ιεράς Μονής. Έχει ολοκληρωθεί και παραληφθεί το Α' στάδιο του και αναμένεται η παράδοση των επόμενων σταδίων για την έγκρισή τους και την ολοκλήρωσή της. Οι καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της Σύμβασης οφείλονται σε προβλήματα που προέκυψαν για τη χρηματοδότηση του Α' σταδίου, καθώς και στα μέτρα περιορισμού των μετακινήσεων που λήφθηκαν για την αποφυγή εξάπλωσης της πανδημίας του Covid 19.

Εντούτοις, κατά τη διάρκεια των εργασιών της ανωτέρω σύμβασης του 2018 κατέστη σαφές ότι απαιτείται η περαιτέρω συστηματική διερεύνηση της υφιστάμενης κατάστασης των μνημείων και των δομικών τους υλικών από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, και επομένως κρίθηκε σκόπιμη η σύναψη νέας Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης με αντισυμβαλλόμενο μέρος το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, η οποία θα λειτουργήσει επικουρικά προς την ανωτέρω αναφερόμενη Σύμβαση, καθώς οι διερευνητικές εργασίες που περιλαμβάνει θα αποτελέσουν υπόβαθρο πληροφοριών και εργαλείων για την ολοκλήρωση του αντικειμένου της. Για το λόγο αυτό, υπογράφηκε στις 04-09-2019 Προγραμματική Σύμβαση για το έργο «Διεπιστημονική διαγνωστική έρευνα του καθολικού και των κελιών της Μονής Βαρνάκοβας στη Φωκίδα», τα παραδοτέα της οποίας κατατέθηκαν στις 11-5-2020 και 15-6-2020 και επομένως βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης και έγκρισης των αποτελεσμάτων της.

Στο πλαίσιο εκπόνησης των ανωτέρω μελετών η Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδος έχει διενεργήσει ανασκαφικές εργασίες, με χρηματοδότηση από το ΥΠΠΟΑ, στον περιβάλλοντα χώρο της Μονής προκειμένου να διερευνηθεί η υποθεμελίωση του Καθολικού και η κινστέρνα των μεσαιωνικών χρόνων, καθώς και στο εσωτερικό του μνημείου, προκειμένου να ελεγχθεί η υποθεμελίωση του βυζαντινού ναού. Επιπλέον, η Εφορεία προχώρησε το 2016 και το 2019 σε σωστικά μέτρα στο ξυλόγλυπτο τέμπλο της Μονής και στον Επισκοπικό Θρόνο. Τέλος, η Διεύθυνση Συντήρησης Μνημείων εκπόνησε μελέτη για την αποκατάσταση του τέμπλου (αρ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΣΑΝΜ/ΤΜΣΑΝΜ/Φ16/524342/375612/5304/01-10-2019 Υ.Α.) και έχει εξασφαλισθεί πίστωση για το 2020, προκειμένου να εκκινήσουν οι εργασίες αποκατάστασής του.

Αναφορικά με την καταγραφή των ιστορικών και θρησκευτικών κειμηλίων της Μονής διευκρινίζουμε ότι, σύμφωνα με τη μοναστική αδελφότητα, το μεγαλύτερο μέρος του αρχαιολογικού υλικού της Μονής είχε διασκορπιστεί πολύ πριν την μετεγκατάστασή της τη δεκαετία του 1990, ενώ η φωτιά της 29ης Ιανουαρίου 2017 κατέστρεψε μόνο το νεώτερο διοικητικό αρχείο και τη βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής. Ωστόσο, αναμένεται από πλευράς της μοναστικής αδελφότητας η παροχή στοιχείων και η συνεργασία της με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδος για την τεκμηρίωση των εκκλησιαστικών κειμηλίων στην περιοχή ευθύνη της. Επιπλέον, μετά την πυρκαγιά του Ιανουαρίου 2017, κλιμάκιο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδος παρέλαβε από το χώρο της Μονής όλα τα κινητά αρχιτεκτονικά μέλη που συνδέονται με το Καθολικό, προκειμένου να συντηρηθούν και να αποκατασταθούν. Η συντήρηση των αρχιτεκτονικών μελών έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα Δράσης του ΥΠΠΟΑ.

Σύμφωνα με την έρευνα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδος, η πυρκαγιά της 14/6/2020, που εκδηλώθηκε σε απόσταση 10-15μ. από Καθολικό της Μονής, κατέστρεψε ολοσχερώς παρεκκλήσιο από μεταλλικό σκελετό και ξύλινη στέγη, που κατά δήλωση της μοναστικής αδελφότητας είχε κατασκευαστεί το 2010. Επίσης, σύμφωνα με δήλωση των μοναχών καταστράφηκε ολοσχερώς κατά την πυρκαγιά η προσκυνηματική εικόνα της Παναγίας, η οποία ανήκει τεχνοτροπικά στις αρχές του 20ου αιώνα. Την επομένη της πυρκαγιάς, συνεργείο της Εφορείας εργάστηκε από κοινού με το κλιμάκιο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στο χώρο που είχε ξεσπάσει η πυρκαγιά και συνέδραμε στην ανάσυρση ελάχιστων, υπολειμμάτων καμένου ξύλου, που ίσως συνδέονται με την εικόνα, καθώς και τμημάτων αργυρών τέχνηργων, τα οποία μεταφέρθηκαν στην έδρα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Ναυπάκτου, ως μέρη της δικογραφίας.

Η λήψη μέτρων προστασίας από την πυρκαγιά (ενεργητικής και παθητικής πυροπροστασίας) αποτελούν αντικείμενο μελέτης Η/Μ εγκαταστάσεων, η οποία θα προκύψει με την ολοκλήρωση της Προγραμματικής Σύμβασης. Επιπλέον το ΥΠΠΟΑ έχει απευθυνθεί στο Δήμο Δωρίδος, ώστε να μεριμνήσει για την δημιουργία αντιπυρικής ζώνης πέριξ του μνημείου.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΒΜΑ
5. ΔΑΒΜΜ
6. ΔΣΑΝΜ
7. ΕΦΑ Φωκίδας

Ακριβές Αντίγραφο

Αυτοτελές Τμήμα Νομοθετικού Έργου και Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΗΤΗΡ-ΕΛΕΝΗ